

MEGJELENIK MINDEN NAP, HÉTFŐN ÉS ÜNNEP UTÁN VALÓ NAPON IS.

ELŐFIZETÉSI ÁRÁK HELYBEN ÉS VIDÉKEN: EGY ÉVRE 24 KORONA, FEL ÉVRE 12 KORONA, HÉTFŐN ÉS ÜNNEP UTÁN 6 KORONA, EGY ÓRA 2 KORONA, EGYES SZÁM ÁRA: HELYBEN 8 FILLER, VIDÉKEN 10 FILLER.

POLITIKAI NAPILAP

HIRDETÉSI DIJAK:

NYILTÉR SORA: 50 FILLER. QZLETI HIRDETÉSEK: HAVALLAPDÁS SZERINT: EGY SZÓ... 4 FILLER. APRÓ-HIRDETÉSEK: EGY SZÓ... 4 FILLER. VASTAGABB BETŰVEL 8 FILLER.

TELEFON-SZÁM: SZERKESZTŐSÉG: 503. KIADÓ-HIVATAL: 379.

A választói jog.

A képviselőválasztás eredménye elsőrendű aktuálitást kölcsönzött a választói jog kiterjesztésének, illetve az általános szavazati jognak. A függetlenségi képviselők kivétel nélkül fölvetették a programszerű követelések sorába az általános és községenként való szavazati jogot. Különösen Apponyi Albert gróf fejtette ki e tekintetben nagyszabású propagandát. Az általános szavazati jog hirdetői relatív többségbe jutottak és ha ide számítjuk a kisebb pártoknak és pártönkivülieknek az abszolút többséget biztosító szavát, akkor az új országgyűlésnek a politikai morál szempontjából első sorban kell foglalkoznia a választói jog gyökeres reformjával.

Óriási eltérések mutatkoznak szándékban, fölfogásban és a végrehajtás módjaiban e kérdést illetően. A függetlenségi pártot tartózkodásra kötelezi a kormányrajutás felé vezető irányzata. E párt organumaiban csak a választói jog kiterjesztéséről olvasunk és sehol nem találjuk nyomát az általános szavazati jog hangoztatásának. A szabadelvű párt pedig a legkonzervatívabb álláspontot foglalja el.

Figyelemmel kísérjük az alkormány bástyáin kívül álló rétegeknek mostani hangulatát, a melyet a győzelmes programokba fölvetett választási reform fölötté igzát és szinte fölkereső azon észlelés, hogy az országgyűlési többség mintha hallani sem akarna az általános és titkos szavazati jogról. A szervezett munkások már izenetet is küldtek a többség címére. Általános sztrájkjal fenyegetik meg az országot az esetre, ha a parlament megfellekdenék a választási reformnak az általános szavazati jog alapján való behozataláról.

A parlamenti és közjogi válság elmérgesedését jelentené a bejelentett munkás-sztrájk. Kaotikus állapotoknak lennének a szemléltői és résztvevői, súlyos benső láz sorvasztaná a nemzet meggyöngyült testét és félt, hogy e nehéz időben volna-e elegendő erőnk ahhoz, hogy a dínasztiaval szemben érvényesítsük jogainkat, amikor belül vulkányszerű kitérések rázzák a talajt.

Valóban a pártoknak s különösen a függetlenségi tábornak a higgadt megfontolás mértékével kell a választási kérdést mérlegelnie. Maga a király sem zárkózik el a reform elől, sőt öfélése egyenesen tarthatatlannak minősítette a mai rendszert.

Az ellenzéki pártok között pedig nincsen nézeteltérés abban a tekintetben, hogy a választói jog kiterjesztendő. Sőt Tisza István is ígéretet tett, hogy tanulmányozni fogja az ügyet és statisztikai adatokat bocsát a parlament rendelkezésére. Tehát csak a jogkiterjesztés határának a kérdése vitás. Az ellenzéki pártok radikális elemei a nép legszélesebb köreire hajlandók kiterjeszteni a választói jogot, talán abban az értelemben is, ahogyan a szocialisták kívánják. De viszont tény, hogy éppen

a függetlenségi párt túlyomó része vonakodik az általános szavazati jog megadásától.

Mi e vonakodás, mondhatni félelem oka? Az ok kétforrásból ered. Erkölcsei és nemzeti, tehát hazafias forrásból. Az utóbbit nézzük először. Az általános választói jog fölöttlenül megszorított a nemzeti képviselők számát, alapul véve, hogy a választókerületek beosztása a mostani marad. Ha úgy kerekitenék ki a képviselőválasztási jogot a területi választókerületek abszorbeálására a magyarság, akkor az általános szavazati jog nemzeti szempontban nem hordana méhében veszedelmet. Kérdéses azonban, hogy a kerületek hány százalékban sikerülne a nemzeti képviselők kisebbséggé való leszorítása? A magyarság mai abszolút többsége mellett is volna ötven-hatvan kerület, a hol a nemziségek — szövetkezés nélkül is — eredményt tudnának fölmutatni. Nemzeti szempontból tehát nem magyar nyelv irni és olvasni tudásához kell kötni a választási jog gyakorlását. Sőt bizonyos erélyesebb rendelkezések foganatosítása is elkerülhetetlennek látszik.

A mi már most a dolog erkölcsei oldalát illeti, sokak szerint aggodalomra ad okot, hogy általános szavazati jog mellett számos kaliberű, megbízhatatlan ember foglalna helyet a törvényhozásban.

Itt az ellenvetést nem kell sokáig keresnünk. Egyszerűen utalunk a magyar nép érett gondolkodására, arra az értekezre, amely kitudja választani a bizalomra legérdemesebbet. Egyébként a csekély fajszámu elemek tartósan sohasem érvényesülhetnek egy nemzet törvényhozásában.

A választói jog rendezése körül sok más szempont is keresi a figyelembevételt. Remélni lehet, hogy a pártok a hazafias és a politikai becsület kérdését azonosítási fogják a választói jog kiterjesztésével.

Az országgyűlési pártok számaránya. Az utolsó pótválasztás is megtörtént s most már pontosan megállapítható az idei választások eredménye. A pártok szerint való kimutatás a következő:

Table with 2 columns: Párt, Képviselők száma. Függetlenségi 169, Dissidens 26, Ujpari 13, Néppárti 24, Pártönkivüli 7, Demokrá 2, Szocialista 2, Összes ellenzéki 243 képviselő, Szabadelvűpárti 142, Horvát 40, Szász 13, Egyébb nemzetiségi 10, Öt kettős mandátum 5.

Table with 2 columns: Párt, Képviselők száma. Összesen 413 képviselő, A szövetkezett ellenzék többsége — beleszámítva a disszidenseket is — a szabadelvű párttal szemben százegek képviselő, sőt a nemzeti ségeket is majoritálja harmincnyal szótöbbséggel.

Orosz vérkrónika.

Szergiusz nagyherceg. — II. Sándor cár.

A legújabb bombamerénylet hírére meglevenednek előttünk a panoptikumok és panorámák mu-

talványos bódéiba külön beléptidij mellett és csak felnőtteknek mutogatott borzalmasságok, melyekkel az emberi élelmesség igyekszik aprópénzre váltani az emberek beteges érdeklődését a vérfagyasztó mutványok iránt. Előtünk áll a szerencsétlen fia szerencsétlen atyjának véres, megcsontított alakja szinte halljuk rettenetes jajgatását és lehetetlen meg nem állapítanunk, hogy ugyanazok a ható erők ugyanazokat az eredményeket idézik elő ma is, mint egy pár évtizeddel ezelőtt és a történelem tanulságai tanulságok maradnak, ha szuronyral és puskával, löporral és golyóval igyekeznek is azokat megváltoztatni.

A moszkvai véres tény alkalmából itt adjuk a II. Sándor cár meggyilkolásának történetét és ismertetjük a mostani merénylet áldozatát Szergiusz nagyherceget.

Szergiusz nagyherceg élete.

Szergiusz nagyherceg 1857 április 29-én született. Arra az u. n. orosz reform korszakra tehát, mely édes atyja, II. Sándor cár uralkodásának 1857. év és 1867 év közötti idejét jellemzi az elhunyt nagyhercegnek gyermekkorára esett.

Mikor a gyermek ifjúvá fejlődött már erős volt az áramlat mely az orosz népszabadság megteremtését és biztosítását célozta és a mely az 1881 évi katasztrófára vezetett. Ennek a mozgalomnak hatása alatt Szergiusz nagyherceg bátyjának a későbbi II. Sándor cárnak hű tanácsadójává szegődött és mellette állott s támogatga őt élete végéig. Mint katonatisztet békeben és háboruban a a rendkívüli szigor jellemzte; az államügyekre különösen bátyjának trónralépte óta gyakorolt nagyobb hatást.

Bátyja őt már uralkodása második évében testörvének parancsnokává nevezte ki és ettől az időtől fogva nyíltan állott az ifjú nagyherceg a pétérvári a muszkavári reakcionárius mozgalom élére. Az ő felkényszerült többek között az hogy bátyja Sándor cár kit Loris-Melikow gróf nagynevezten tudott reábirni, hogy a még II. Sándor cár utolsó perceiben szentesített alkotmányt kihirdesse és a népet a törvényhozás részesévé tegye — ettől a szándékától ellátott, Loris-Melikow gróft elbocsájtotta és a legstótebb tükényuralmat publicitáa Befolyása az udvarnál nőttön nőtt mert tényleg sikerült neki a forradalmi mozgalmakat elnyomni, a szabadságra törekvő elemeket élnemítani és a rendőrralmat módofoltó megerősíteni. A pillanatnyi sikerek cári bátyját nagy hállára kötelezték iránta és Szergiusz nagyherceg 1891-beu Moszkva kormányzójává lett.

Arra a 15 évre, a mely a kinevezést követte a nagyherceg a maga bélyegét nyomta; a kormányzó-ság határain messze túl érezték a Szergiusz hatalmát: a népszabadság elnyomása, a zsidók, lengyelek, németek és finnek üldözése, a szerzetes rendek elszaporodása jelezték a most megölt nagyherceg befolyását.

II. Miklós cár uralkodása sem jelentett változást Szergiusz politikájában. Befolyása a cári udvarral most még nagyobb lett. Szergiusz nagyherceg neje révén sógora volt Miklós cárnak. Moszkvából küldött utasításai és tanácsai mértékadó helyen mindig követelésre találtak. II. Miklós cár uralkodása alatt minden fontosabb kinevezés Szergiusz kezdeményezésére történt. Egymást követően a belügyminiszteri székben Sipjagin és Plehve miniszterek, kik mindketten diákok által elkövetett merényletek áldozataivá lettek. — Mikor pedig Mirtsyky herceget bizta meg a cár és az u. n. „bizalmi politikára” társzott átérni, ez ellen az új irány ellen adóz harcot kezdett. A birodalomban keletkezett bonyodalmakat arra használta fel, hogy minden haladást jelentő politikát az udvar előtt veszélyesnek tüntessen föl. A maga körében pedig folytatta a régi rendszert. Kü-

lönösen a legutóbbi időben a mult év decemberében kitört diákkorrongások borzalmas és véres elfojtása a moszkvai tehetetlen polgárság fölötti kegyetlen és embertelen zsarnokoskodása olyan gyűlöltté tették nevét Moszkvában, hogy a cár kegytelen volt a kormányzás alól nagybátyját fölmenteni és a nagyherceg így a moszkvai csapatok főparancsnokává nevezetelt ki.

A Szergiusz nagyherceg fölmentése nem hozta meg azt az eredményt, mely tőle a nép várt. A nagyherceg befolyása az udvarnál, új állása dacára a régi maradt s Szergiusz hű csatlósai Trepov tábornokot, ki az ellene mindinkább fokozódó erővel kitörő gyűlölet folytán Moszkva rendőrfőnöke nem maradhatott, Pétérvár diktátorává nevezte ki a cár.

A véres kegyetlenségek, a munkások és diákság eltiprása, minden emberi jogok megtagadása, ideig-óráig csendességet teremtetek, a mostani merénylet megmutatta, hogy ez csak látszólagos volt. Szergiusz nagyherceg, mint annyian, kiket életében eszközökül használt föl, arra a sorsra jutottak, a mely a nagyherceg atyját II. Sándor cárt is elérte, elsőörte a népszabadság. Szergiusz nagyhercegnek gyermekei nem maradtak, nejevel: Erzsébet hesseni hercegnővel, a mostani orosz cárné testvérével gyermektelen házasságot folytatott.

II. Sándor cár meggyilkolása.

Sokban emlékeztet a Szergiusz nagyherceget elpusztító merénylet arra, mely a mostani áldozat atyját II. Miklós jelenlegi orosz cár nagybátyját semmisítette meg.

Sok sikertelen merénylet előzte meg az 1881-ik évi halálos atentátumot

Legelőször 1866. év április 16-án a pétérvári nyári kertben követelt el egy Karakosov nevű egyén követelt el gyilkossági kísérletet érdemnytelenül. Mar a következő évben a párisi kiállítás idejéből újbb merénylet emlit az oroszok újkori történelme Sándor cár III. Napoleon császár társaságában a francia fővárosba utazott, egy vasúti kocsi-ban állt a két uralkodó, mikor egy elkeseredett lengyen ráötött a cár-ra, de nem talált.

Ettől kezdve tizenhárom évig nem történt komolyabb merénylet a cár élete ellen. Ekkor volt azonban az első nihilista merénylet. Reggeli sétája közben 4 lövést irányoztak a cár-ra, a melyek közül csodálatosképen egyik sem talált.

Még ugyanebben az évben a Krimből hazautazó cár vasúti kocsija alá dinamit aknát készítettek, mely azonban idő előtt fölrobbant. A következő évben is csodálós véletlennek köszönhetette csupán a cár megmenekülését. A merénylet színhelye ezuttal a teli palota volt, ekközre egy dinamitbomba. De szerencsétlen sorsát nem tudta kikérlni Sándor. A következő évben elhagyta a szerencse és Pétérvár utcáján megtörtént a szörnyű katasztrófa.

A merénylet részletei a következők: A cár több heti szünet után 1881. március 13-án, vasárnap napon ismét megjelent a mérnök-tisztiek lovardájában, hogy az azon héten szotgálatot teljesítő testőrszázalaj díszszemlájén részt vegyen. A cár egészen jó kedvben, kocsi-távozott a lovardából és egyik idősebb rokonánál Michailowna Katalin nagyhercegnőnél reggelizett. A Mihály-palotából visszatérőben történt a merénylet. Nyolc lovas kó-zák vette körül a cár kocsiját, Dworschky ezredes ren-tőrfőnök szánon követte.

Mikor a kocsis a Katalin esatornához ért a Mihály-palota kertjének kerítése mellett hatalmas robbanás zaja hangzott föl. Két kó-zák és egy pár járőrök sebesült meg. A kocsis gyorsan tovább akart hajtani, de a cár kiugrott a kocsiból és a sebesültek felé közeledett. Ebben a pillanatban egy fiatalember egy másik bombát dobott a cár felé, mely elérte célját. A cár halálosan megsebesült. Csak annyit tudott mondani, hogy: fázom, nagyon fázom és a következő pillanatban

elvesztette eszméletét. A bomba mindkét lábát elragadta és teste is össze-vissza volt roncsolvá. Az orvosok a műtétet fölöslegesnek találták, a minden oroszok cárja meghalt. Elment a Romanowok sírjába, a hova most fia is követte.

A merényletnél az egyik tettes is meghalt. A másikat Russakow mérnökönvédekét halálra ítélték és kivégezték. Ennél a merényletnél, használtak a bombához először bádogdobozba elhelyezett nitroglycerint. A tettesek munkásoknak öltözve, hótakarítás ürügye alatt fertek a cár kocsijához.

Két felolvasás.

A magyar céhek története. — Statisztika a házasságról.

Két egyetemi professzor olvasott fel tegnap, vasárnap. — Szádeczky Lajos a Keresztény Munkás-Egyet-nek délután az ipartestület nagyter-mében tartott ülésen olvastott fel „A magyar céhek története”-ről, míg Kossuthy Ignác dr. a Schell-féle vendéglőben este lefoyt Kossuth-asztaltársaság összejövetelében ér-dekes mérvekben ismertette a házasságkötés statisztikáját.

Szádeczky professzor adatokkal változa a céhek eredetét, kialakulá-sát, fénykorát egész a kö. elmúltban bekövetkezett megszűnésükig. Meg-ismertette a céhek rendszerét, szer-vezetét s szereplését különösen a városok életében és tanulságos ké-pet nyújtott a kolozsvári céh-élet-ről, a melyről érdekes megtudni azt, hogy az első céh Kolozsváron 1422-ben Szigmond király idejében alakult s a sok hányattatáson ke-resztülment uralkodó való-ággal be-cégezte a céheket, a melyeket ki-váltságokkal halmozott el.

Kossuthy dr. a házasság köés törvényeszerűségéről olvasott fel és huszonhárom évre visszanyúlólag hiteles számadatokat sorolt fel a pap és anyakönyvvezető előt meg költött frigyekről. Az érdekes statisztikából kivonatolva közöljük az alábbi adatokat: E szerint Magyar-ország 19 milliónyi lakossága kö-zül 1905-ik esztendő elejéig 156.291 boldog pár vette magára Hy-men rózsálatát, vagyis törvényesen megkötött házasság után több mint 302 ezer sziv egysült isten és em-ber előtt. A statisztika szerint Ma-gyarországon kötnék legtöbb házasságot, mert minden ezer ember kö-zül évenként 78 lép házassági szövetségbe, a mi mintegy 8 szá-zaleket tesz ki. Európa többi álla-mában a házassági viszonyok kö-vetkezőképpen alakulnak: Svédor-szágbán 35, Schweitban 39, Norvé-giában 40, Nagybritanniában 43, Hollandiában 44, Finnlandban 45, Ausztriában 47, Olaszországban 50, Németországban 51 és Szerbiában 116.

Minket leginkább Magyarországon költött házasságok érdekelnék és különösen a házassági kedv, mely itt Kolozsvárt mutatkozik. E szerint az itt lakó 24.402 férfi és 21.593 nő közül a házasságképes egyének száma csak 8980-t í sz-ki, de ezek se nagyon igyekeznek törvényes házassá-kötésre, mert 1000 felek után éven-te csak 22 lép be ez áldásos intézménybe. Kos-suthány ez a lanyha kedvet a drága megelhetési viszonyok rovására írja, a mennyiben szerinte Kolozs-várt oly drága a piac, a lakás, hogy valójában éiretnti a háza-sodni akarókat a családalapításól. Budapestben ezer lélekbeli 35, Sel-mecen, Győrben, Pécsen, Komá-romban és Szatmáron 38-at; Zom-borban, Baján és Szegeden 40-et; Ujvidéken 41-et hódít meg évente Hy-men varázsija.

A házassági kedvet nagyban irányítja a felolvasó szerint a ga-bonamennyiség ára is. Ha például a káza ára emelkedik, csökken a há-zasságkötések száma; és megfordít-va. A házassodásra leghajlandóbb a magyar, a ki nem retten vissza a vegyes házasságkötésétől sem. — Különösen a némettel és izraelitá-ival szimpátröz, mert a statisztika szerint 1000 után számítva 529 vő-

legény köt német aju nővel házassági szövetséget. A felolvasó ily értelemben méltányolja azt a felo-gást, mely a németet a magyar só-gorának tekinti. A vegyes házassá-gkötéstől leginkább a románok tartózkodnak úgy annyira, hogy csak 319 román vőlegény vesz el magyar nőt és csak 277 román nő megy férjhez magyar nemzetiségű után. A felolvasó ezt a jelenséget sajnósnak tartja és kapcsolatba ho-za a nemzeti kérdéssel, a melyet legsikeresebben a minél nagyobb számu vegyes házasságkötések ál-tal lehetne legsikeresebben megol-dani.

LEGUJABB.

— A „NAPLÓ” távirati és telefon-tudósítása. —

Bika által megölt milliomos.

Budapest, febr. 19. (Saját tud.) Bajori táviratozzák, hogy Garai József milliomos, aki a hollandi kormány lószállítója volt, ma bement istállójába, ahol egy bika szarvával oly súlyosan megsebesi-tette, hogy szörnyen halt.

Elfogott bombamerénylő.

Budapest, febr. 19. (Saját tud.) Párisból sürgönyzik, hogy ott ma a mexikói követség épülete előtt ismét bombamerényletet követtek el. Ez alkalommal a rendőrségnek sikerült a tettest, egy Carzia nevű munkás személyében elfogni, aki a merényletkor megsebesült. A rend-őrség azt hiszi, hogy a mostaná-ban többször előfordult párisi bom-bamerényleteket mind Carzia kö-vette el.

A szabadelvűpárt ülése.

Budapest, február 19. (Saját tud.) Podmaniczky Frigyes báró elnöklete alatt az országgyűlési szabadelvű-párt értekezlet tartott ma a Lloyd-ban, a melyen Hertelendy és Sző-csöt jelölték a parlament jegyzői tisztségére, ezután az egyes bizott-ságok tagjait jelölték ki. Végül Ti-sza István gróf indítványára Ho-dossy elnöklete alatt egy tizenkét-tagu bizottságot küldt ki tizen, a m-lynek kötelessége lesz a politikai vá-ltság elintézéséig a szabadelvűpárt állásfoglalását szűkebb körben irá-nyítani.

A horvát képviselő értekezlete.

Budapest, február 19. (Saját tud.) A magyar parlament horvát képv-i-seői ma délelőtt Tomass Miklós volt miniszter elnöklete alatt ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a szabadelvűpárttól elszakadva ma-guk, mint külön párt éntkezésbe lépnek a szövetkezett ellenzék ve-zérbizottságával s velök állapodnak meg a részükrol ajánlott képviselő-házi jegyző és az egyes bizottsági tagok személyében. Az értekezlet mindjárt meg is választotta azokat, a kiket tisztjuk részéről a parla-mentben tisztségre ajánlanak.

NAPLÓ.

— Hírek. —

A szubrett kocsija.

Szegedről írják: Érdekes fő jelen-tés érkezett tegnap a kihágási bir-óságához egy szegedi bérkocsis el-len. Ezuttal a szegény bérkocsis ártatlan az ellene emelt váddal szemben; a bűnös a lázas, a tün-tető primadonnákért rajongó ifju-ság, a mely alapos bonyodalmat csinált egy bérkocsis körül. — Pen-teken esie, a mikor Kúri Kúri el-bucuzott „A baba” című szerepben, Parlagi Kornélia játszotta Lancelot szerepét. A szubrett előadás után

kocsit rendelt a színház elé, hogy hazatérjen a Profétában levő lakására. A kocsi ott várta a szubrettet a színház előtt, de ott volt a nagy tömeg lelkes ifjúság is, a mely meg Kúry Kláriára várakozott. — Ahogy az ifjak megélték a színház előtt várakozó kocsit, azt hitték, hogy a Kúry Klária. Egy perc s egy gondolat: kifogták a lovakat: Abban a pillanatban jött le Kúry Klára a színházból Janovics Jenő dr. igazgatóval. Kúry gyalog szokott hazamenni a Tisza-szállóban levő lakására, ezúttal azonban a tüntető ifjúság betessékelt a kocsiba. Kúry azt hitte, hogy a kocsit az ő számára rendelték oda, viszont a diákok az övének vélték a bérkocsit. S elhúzták a szállóig.

A nagy tüntetés kezében érkezett a Parlagi Kornélia a szinpadról. A kocsi persze nem várta, hanem messziről zsvajgott a Kütyü-éző tömeg. A szubretnek mit volt tenni: gyalog ment haza a Profétába, ma pedig följelentette a bérkocsit, hogy nem jelent meg a kívánt időben a színházban. A kihágási bíróságnak kell tehát most primadonná-póben salomonni iteletet mondani.

* A Kossuth-asztaltársaság estélye. A politikai hullámok miatt többször elhalasztott estélyét tartotta meg tegnap a Schell-féle vendéglőben a Kossuth-asztaltársaság. A nagy terem egészen megtelt, a március 15-i bizottság testületileg jelent meg. Az ünnepi felolvasást Kossutány Ignác dr. tartotta; erről más helyen emlékezünk meg. A tudós professzor érdekes ismertetést zajos éljenzés és taps kíséretében szavaltak: Horváth Paula és Tompa Kálmán a színház tagjai tetszés mellett. A Polgári Dalegyelt énekének hangjainál vacsorázott a társaság, mely késő éjfélig maradt együtt. — **Turcsányi Gyula** elnök, az előki megnyitásban jelentette, hogy a Társaság a márc. 15-i ünnep-lyeken testületileg vesz részt. Az asztaltársaság egyébként a kegyeletéről sem feledkezett meg. Régi hű tagjának Kovács János professzornak elhunyt alkalmából a családának részvételt fejezte ki.

* Ujságíró képviselők. Az E-s összeállítású most az ujságíró képviselők névsorát. Érdekes és előkelő névsor ez. Ime itt következnek: Kossuth Ferenc, Szatmári Mór, Mikszáth Kálmán, Herceg Ferenc, Szóts Pál, Kaas Ivor báró, Kmetz Károly dr., Werner Gyula, Vészi József, Papp Zoltán, Holló Lajos, Bartha Miklós, Lovász Márton, Sümeji Vilmos, Benedek János, Rubinek Gyula, Falk Miksa, Lengyel Zoltán, Eötvös Károly, Vázsonyi Vilmos, Rákosi Viktor, Günther Antal, Bolgár Ferenc, Lukács Gyula, Szász József, Buza Barna, Farkasházy Zsigmond dr., Horváth József dr. Hédevári Lehel dr. és Mezőfi Vilmos.

* Betörés a koronás áruházba. Tegnap éjjel a Deák Ferenc-utcában levő koronás áruház kapu között levő második kirakatát ismeretlen tettes valószínűleg álkulcsal felnyitotta s onnan több nickelt és double óraláncot, karperecet, zszsut, mellit és nyakkendőt ellopott. A betörőt nyomozza a rendőrség.

* Megőrült rablógyilkos. Debrecenből írják: Még a mult év nyarán történt az a vakmerő rablógyilkossági merénylet, amelynek majdnem áldozatul esett Matéj Miklós, a Vilmos-huszáraktanya kontinosa. A rablógyilkos a nyitott ablakon mászott be és az ágy alatt rejtőzött el, a honnan akkor bujt elő, amikor már az egész család elaludt. A vakmerő gazemr akkor gyufát gyújtott, megnézte hol fekszik a család, azán odalopódzott az ágyához, meg is tapogatta a nyakát és aztán beledöfte kését. Az áldozat feladta és mivel a szurás nem volt halálos, viaskodni kezdett a rablóval, míg felesége átszaladt a huszártanyába, ahonnan a szolgálattevő őrmester négy emberrel segítségül jött és kardjaikkal levertek a rablót. Molnár István büntetett életű csavargót, a vakmerő rablót átadták az ügyészségnek. A rablóházban kigyógyult ugyan huszárdarab hűtő sebeiből, de az elméje megzavartodott és a börtönben megőrült. Az ügyészség a debreceni rendőrség útján ma küldte fel a megőrült rablógyilkost a lipótmezei ébolydába.

* Összeszurkálták az éjszakában. Mencán István földmives tegnap éjjel békésen sétált hazafelé, a mikor

a Berec-utcában eddig ismeretlen tettesek belekötötték és késsel összeszurkálták, azután megugrottak a sötétben. A vértócsában fekvő ember segítségére előhívták a mentőket, a kik azután a sebesültet be szállították a Karolina országos kórházba. Mencán állapota súlyos, — élethenmaradásán nem bíznak az orvosok.

* Román pénzintézetek. A „Voileana” fiók-bank Fogaras megye Voila községben február 12-én tartotta évi közgyűlését. Evi mérlegét 46649 korona alaptőkével és 7208 korona nyereséggel zárta le. A nagy-selyki „Rákócás” február 9-én tartotta közgyűlését. Az évi mérleg 100000 korona alaptőke, 11088 korona nyereség. A tordai „Ariesana” február 25-én tartja közgyűlését. Van 160,000 korona alaptőkéje és 18,225 korona nyeresége. Kápolnok-Monostoron a „Riureana” 100000 korona alaptőkével és 18922 korona nyereséggel. Lippán a „Laponána” 100,000 korona alaptőkével 23,668 korona nyereséggel. Nagyváradon a „Bihoreána” 600000 korona alaptőke, 64883 korona nyereséggel. Deesen a „Somoseána” 200000 korona alaptőkével, 30047 korona nyereséggel. Balázsfalván a „Pátria” 220000 korona alaptőkével és 65836 korona nyereséggel zárta be az elmúlt évet.

* A torreadorok alkonya. Melancholikus hangon állapította meg mi nap a világ leghíresebb torreadora, hogy a nemes mesterség ime elérkezett alkonyához. Nincs kellő érdeklődés már a bikaviadorkor iránt s a bikaviadorkor sem azok már, a kik eddig voltak. Don Mazzantini Lajos ez a nagy hírű bajnok, a ki most Mexikóban viaskodik a bikákkal. Ott fölkereste egy ujságíró, a kinek a következőket mondta sürű sóhajtások között: — A bikaviadalkor iránt megcsappant az érdeklődés — mondja Mazzantini — s a bikaviadal is degenerálódott. Ha én visszavonulok az aréna porondjáról, nem marad más ott, mint egy pár középszerű viador, a ki csak arra jó, hogy gyerekeket mulattasson. A bikák még mindig olyan harciasak, mint egykor, hanem a torreadorok művészete már nem a régi. Nincs bennök drámaiaság, művészetüket nem veszik komolyan. Azért vonulok vissza és clownnokkal nem akarok egy pályán maradni. Most még vendégeköntra megyek, legnagyobb diadalaim helyét meglátogatom, aztán örökre leteszem a kezemből a spádát.

* A nagyvezér unokaöccse. A szultán udvarában megint suttognak valamiről, a mi a Yildiz-kioszkban szenzáció számba megy. Arról van szó, hogy Kemil Viora beget, Ferid basa nagyvezér unokaöccsét, a ki Janinában lakott, Magnesiába Kis-Azsiába száműzték. Kemil Viora bég két évvel ezelőtt lázadást szervezett és annak leveretése után külföldre menekült, ahonnan azonban visszatért, miután a szultán megkegyelmezt neki. Janinában kellett laknia, ahol folyton felügyelet alatt állt anékiül, hogy ezt sejtette volna. Azt hiszik, hogy száműzetése újabb forradalmi agitáció miatt történt.

* A romániai zsidók Kolozsvárott. Tegnap éjjel az 505. sz. személyvonattal 24 férfi, 14 nő és 13 gyermek romániai zsidó utazót áll Kolozsváron, akik Amerikába vándorolnak ki. Az útazók közül senki sem szállt ott ki Kolozsvárról.

* Ötvenezred munkás a parlament előtt. A szociáldemokrata párt a választási jog módosítása küszöbén figyelemztetni akarja a képviselőket a népek tett ígéretekre. E célból tervbe vették, hogy az új kormány bemutatkozásának napján 50,000 ember vonuljon a parlament elé s tömeges megjelenésükkel figyelmeztessék a képviselőket ígéretek betartására. A kidolgozott terv szerint az említett napon minden gyár és műhely munkásai d.e. 10 óráltól 12-ig terjedő két órai munkaszünetet kérnek a munkaadótól s kerüljenek ki egy helyre gyülekezve zárt sorokban a parlament elé vonulnak, még pedig olyként, hogy 11 óra minden csoport ott legyen. Ha a rendőrség a tüntető felvonulást nem engedné meg, akkor rendezetlenül, kisebb csapatokban mennek a parlament elé. Az ott egybegyült tömeg tüntetést nem rendez, csendesen viselkedik, hanem egy küldöttséget választ, a mely a képviselőkhöz elnöksége előtt tolmácsolni fogja a munkások amaz óhaját, hogy az új választási törvényben a jogfosztottak millióit is vegyék be az alkotmány sáncaiba s kéri fogják, hogy ezt a kívánságukat a képviselőkhöz elnöksége tolmácsolja a parlament előtt. En-

nek megtörténte után a munkásság békésen szét fog oszlani. A pártvezetés számítása szerint legalább is 50,000 lesz a parlament elé vonulnak száma. Néhány nappal a kormány bemutatkozása előtt 50 népgyűlésen és 100,000 rőpírral fogják a főváros munkásságát felhívni, hogy a tüntető felvonuláson résztvegyen s a munka beszüntetésére tegye meg a szükséges előkészületeket.

* Külföldi rövid hírek. Egy belga festő letartóztatása. A párisi rendőrség letartóztatja Jean Oordeus antwerpeni híres festőművészt, aki egy fiatal leányt szöktetett meg Belgiumból. A letartóztatás a leány családjának befolyásával a belga kormány esközölte. — **Hugó Viktor unokája váltik.** A világhírű nagy francia költő unokája Hugo Jeane válópórt indított Jean Charcot híres geográfus jelenlegi férje ellen, amiért az expedíció-utrá indult. Hugo Jeannenak Charcot már második férje. — **A „Fekete kéz” újra működik.** New-yorki távirat jelenti, hogy „Fekete kéz” nevű zsaroló és betörő bandita szövötközött a kivándorló negyedben lévő hatalmas épületet felgyújtotta. Az iskola porrá égett. Közvetlen a tűz kitörése előtt 1800 iskolás gyermek hagyta el az épületet. A „Fekete kéz” ismétleten megakarta zsarolni az iskola vezetését s főleg az olasz szülőket, de miután tervük nem sikerült, így állottak bosszul. Az iskolában a szolgákon s néhány tanáron kívül senki sem tartózkodott s ezeknek sikerült megmenekülni. A newyorki rendőrség széles körű nyomozást indított a gyújtogatók kézrekerítésére. — **Hat napig az ocedón.** Takomától Washington államból írják: Rettenetes sorsot állott ki a napokban egy vakmerő házaspár, amely egy gyöngye lélekvesztőn indul neki az oceánra, hogy Kajakba jusson két tolvaj letartóztatása végett, akik meglópták őket. A csónak hamarosan léteket kapott s a szerencsétlen emberek nem tudtak partra vergődni. A vallakozó szellemi amerikai Cooknak hívják. Hat napig voltak a feltornyosuló habok játékára bízva miközben folyton azzal voltak elfoglalva, hogy a vizet mérgették ki a csónakból. Elemliszereit teljesen megromlottak. Csak kétségbeesésben végre is a tengerbe ugrott, azonban felesége visszahívta. Csor két nap múlva megőrült. A kedvező szél végre partra hajította a csónakot. Itt az asszony, a ki az utolsó percig megőrizte higgadságát, levágta a velük levő kutyát s ennek husából éltek három napig, miglen erőre kaptak Kajakba utaztak. Most mindketten a kórházban fekszenek. — **Monte Carlo ellen.** Mint Nizzából írják, a ligurini Riviera lakói, játékbankot akarnak alapítani Ventimigliában. Azt hiszik, hogy az új játékbank eredményesen versenyezhetne Monte Carloval. Az új játékbank alapításának oka gazdasági okokban rejlik. Nevezetesen a liguriaiaknak pénzre volna szükségük. Azt hiszik, hogy az olasz hatóságok rokonszenvesen fogadják ezt a tervet. Ugy érvelnek ugyanis a játékbank tervei, hogy az olasz kormány, a melynek amugy is gazdag jövedelmek vannak a lutri révén, erkölcsi okokból nem utasíthatja őket vissza.

* Megnérgesztett milliomos. Párisból jelentik: A „La presse” című lap értesülése szerint Buisson vizsgálóbíró szenzációs bűnpörben indított vizsgálatot. — A följelentés szerint egy dusszagdag embert megnérgezték és 15 millió frankra rugó vagyonát elikkasztották. — **Elitkolt gyilkosság.** Belgrádból táviratozzák: Egy hónap előtt hallva találtak egy úszkúbi szerb tanárt, aki nagy politikai agitátor volt. A szerb konzulátus véletlen öngyilkosságnak minősítette az esetet. A lanár anyja azonban kiderítette, hogy fiát az úszkúbi szerb iskola igazgatója ölte meg. — **Önerzetes zsvány.** Mans franciaországi városban valami Louis Alphonse Poirier-nevű rovtu multu gazembert kísérték a rabkórházból a börtönbe vissza. A rab azonban megszökött kísérői elől. Nagy riadalom támadt erre városzerte, amár a riadalomra semmi ok sem volt, mert a szökés után egy negyedórával a rab maga jelentkezett a börtön igazgatójánál, ahol kijelentette, hogy a büntetése elől nem akart megszökni, de önérdetes fiu létere azt a szegyet nem tudná elviselni, hogy csendőrk kísérjék végig Mans utcáin. — **Egy vezérőrnagy nyugdíjazása.** Innsbruckból jelentik, hogy sullen-thali Hoffer vezérőrnagyot, a ki a novemberi innsbrucki lázadás alkalmával rohamot rendelt a nép ellen, — nyugdíjazták. — **Hervayné.** Bécsből táviratozzák, hogy Ellenbogen dr. Hervayné ügyvédje ma a leobeni büntetőbírósnágnál Hervay ügyének ujra felvételét kérte, mert be akarja bizonyítani, hogy Hervaynének öngyilkos férjével kötött

házassága érvényes volt. — **Egy család pusztulása.** Egy düsseldorfi tudósítás jelenti, hogy Weniger, az ottani Royal-szálló tulajdonosa, boldogtalan családi és anyagi viszonyai miatt nejt, két gyermekét és saját magát agyonlőtte. — **Elsülyedt gőzös.** Stockholmból táviratozzák, hogy a „Linca” nevű karlskroni gőzös, mely január 13-án indult el lanelyi szénnel Londonból, azóta nyomtalanul eltűnt. — **Stockholm Tidning** most azt jelenti, hogy a hajó egyik megmenekült tengerese, ki valamely angol kórházban van közölte Stockholmban levő családjával, hogy a gőzös mindenestől elsülyedt. Két angol hajókalauz az utolsó pillanatban mentette meg az utolsó matrózt. **Hírlapíró és diplomata párbaja** Berlinből sürgönyzik hogy ott kedden délelőtt Csajde Villette hírlapíróval párbajt vívott, a melyben a diplomata könnyebb sérülést szenvedett. — **Rendfelszedelő pap.** Embertársainak hiuságára számított, a mint Párisból írják, Wolda Raymond marseillei katolikus pap, a ki valami szent Péter rendjelet alapított s azt hívei között árusította. A lovagi rendjelnek 150 a tisztái rendjelnek 500 s végül a kormányzóknak 750 frank volt az ára. A klerikális papnak a jól jövedelmező üzletben társa is akadt, Bandoni, a ki mindenféle nemű reklámot csapott a szent Péter-féle rendjelnek. A rendőrség végre is rajta ütött a szélhámosokon s mindkettőjüket letartóztatta.

A NAPLO telefonszáma Szerkesztőség: 503. Kiadóhivatal: 379.

MULATSÁG.

× **Nyilvános nyugtázás.** Felkértek a következők közlésére: A vöröskereszt kolozsvári választmányától f. é. február hó 1-én rendezett thea- és táncestély alkalmából a bufettre adakoztak:

- Barcsay Domokosné, Merza Lajosné, br. Jósika Sámuelné, Dorgó Albertné 10—10 koronát, br. Bánffy Ernőné, br. Bánffy Zoltánné, gróf Béli Györgyné, Haller Rezsőné, Korbuly Bogdánna, br. Wesselényi Miklósné 6—6 koronát, gróf Esterházy Jánosné 5 koronát, Aubin Károlyné, özv. Akonc Sándorné, Dobál Antalné, dr. Engel Gáborné, dr. Farkas Gézné, br. Feilitzsch Arthurné, Gajzágó Antalné, Gyárfás Benedekné, Gyárfás Lászlóné, Gajzágó Manóné, Gidófalvy Istvánné, Kiss Sándorné, dr. Kiss Mórné, Mihály Lászlóné, gróf Miksa Kelemené, dr. Piszitőry Mórné, dr. Szabó Dénesné, dr. Szamosi Jánosné, báró Szentkeresztly Zsigmondné, Szvacsina Gézné, gróf Teley Lászlóné, dr. Turcs Jánosné, gróf Wass Oltika, Fekete Gáborné, dr. Iseukit Hugóné, Lendvai Emilné, dr. Rigler Gusztávné, Rupprecht Henriké, Szekula Akosné, dr. Udranszky Lászlóné 4—4 koronát, dr. Büchler Ignácné, Szász Domokosné, dr. Lechner Károlyné 3—3 koronát, — dr. Akontz K. né, Aszlán Lászlóné, Buday Kálmánné, Deák Pálné, Dombády Gyuláné, dr. Farkas Lajosné, Ferenc Józsefné, Gáman Zsigmondné, dr. Gáman Béláné, dr. Goth Manóné, Gyulay Árpádné, dr. Hóntz Kálmánné, Haller Gusztávné, dr. Kenyeres Balázsné, Keresztely Pálné, Kozma Ferencné, dr. Kömlös Lajosné, dr. Matusovszky Andrásné, Medgyesi Józsefné, Meltzel Hugóné, Molnár Sándorné, Mikó Imréné, Moldován Gergelyné, dr. Novák Istvánné, özv. Peille Istvánné, Peille Róbertné, dr. Peil Józsefné, Reményik Viktorné, dr. Szntkirályi Akosné, özv. Szappanyos Miklósné, Somlyai Lászlóné, Szathmáry Elekné, Szepessy Lajosné, dr. Scheitz Vilmosné, Székely Miklósné, özv. Tauffer Józsefné, dr. Török Imréné, Tanács Józsefné, dr. Weisz Miksáné, Voith Miklósné, Eszterházy Lászlóné, dr. Filep Gyuláné, dr. Hevesi Imréné, Haubert Henriké, Keresztely Kálmánné, dr. Perl Ottóné, dr. Sipos Gáborné, dr. Széchy Akosné, Léway Jánosné, Gergely Ferencné 2—2 K. dr. Sipos Aladárné 1 K.

Fogadják a nemes szivő adakozók e helyen is közönetünk nyilvánítását. Hálás elismerésünket fejezzük ki Duchony János urnak, ki a tánc-terem díszítési költségeiből engedményt adott, továbbá Keresztely Pál és fia urnaknak, kik a meghívókat s más nyomtatványokat lényegesen olcsóbban készítették. A kolozsvári vöröskereszt választmány elnöksége.

Főszerkesztő: Váradi Aurél dr. Felelős szerkesztő: Perl Alfréd dr. Kiadó „Napló” hírlapkiadó-vállalat

NYILTTÉR*)

Jókai kávéházban Jókai-u. 4. sz. a farsangi időny alatt naponta, éjfélt után

friss korhelyleves és valódi szepesi tormás virsli.

Mulató közönség találkozó helye

Heimann Sándor kávé.

A belvárosban a legforgalmasabb helyen

három ház

egymás mellett — alág. Erőteljesen felépít. Kolozs-várt. Tízár. árt. 12. sz. z.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Részvény Társaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 9. sz. 1. em. (Br. Jósika-palota)

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naplónapig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Ceszámítól váltókat előnyös kamattal belföldön és külföldön is elfogad.

Kölcsönöket nyújt értékpapirokra, értékpapirok beszerzését, valamint a sorsjegyek huzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközözi.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapirok huzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközözi.

Dosztálysorsjegyek elárulási helyre.

Az összes bank és takarékpénztári üzletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál.

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-10 fél 1 óráig.

Telefon-szám 399.

STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-kereskedése

KOLOZSVÁR, Wesselényi-utca 12. szám.

A közelgő nagy ünnepek alkalmából felhívjuk a n. é. közönség figyelmét arra, hogy STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-kereskedőnél Kolozsvár, Wesselényi Miklós-utca 12. szám alatt a legjobban és a legolcsóbban lehet lisztet, fűszert és tűzifát beszerezni.

Ne mulassza el senki sem hirdetésem valódiságáról meggyőződni.

TRISKA J.

zongora-raktára

Kolozsvárt, Sétatér-utca (Saját ház).

Zongorák, pianinok, harmonikumok és czimbalmok gyári áron részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek becserezését, javítását, hangolását, helyben és vidéken elfogadom.

Phonola-zongorát játszó készülék gyári áron kapható. Ára 1100 korona.

Bármikor megtekinthető!

Napló

független politikai napilap

előfizetési ára:

Egy évre	24 korona
Fél évre	12 korona
Negyed évre	6 korona
Egy héra	2 korona
Egyes szám ára	8 fillér

Kapható a dohányüzletekben és minden elárulónál.